

חידוש המשא ומתן כיעד איסטרטגי

אריה ארנון

המלחמה החדשה מסתירה את זו הוותיקה. אך בעימות הישראלי פלסטיני האירועים נמשכים והחדשות הרעות (בדרך כלל) של אתמול מפנות מקומן לאילו של היום. הכל נדמה כזורם ומשתנה, כאילו חדשות "חדשות" דוחקות את הישנות והמערכה מתקדמת אל איזה יעד רצוי. אך ברקע ההסלמה המתגלגלת כבר שלושים חודשים (כן, שנתיים וחצי! בסוף מרץ, לרוצים לציין) לא עומדת מטרה הניתנת להשגה אלא אותו קיבעון מחשבתי ישן: אין משא ומתן עד ש...

עד שתיצרב בתודעת אילו שפתחו במלחמה שהם נכשלו. ולכישלונם פירוש פשוט: הפלסטינים יפנימו לא רק שאין תוחלת לאלימות אלא שהם לא יזכו ולו בהישג אחד (גם אם הוא טוב לנו...). ולכן בשטחים שנכבשו ב 1967 ובתוך ישראל שבקו הירוק יהיה רק ריבון אחד. אפילו הצעות שממשלות ישראל העלו בעבר לא יוצעו יותר. שכן לדעת ממשלת שרון כל הישג שלהם הוא כשלון לנו. ולכן...או שיקבלו את הצעות שרון לחצי "מדינה" על חצי השטח הכבוש או שנחכה. ונכה ונוכה עד ... שהם יוותרו!

זו האיסטרטגיה שעוצבה הן בממשלת שרון הראשונה והן בשניה ובה תומכת מערכת הביטחון על כל זרועותיה. ראשית הוכחה הרשות והימין הישראלי הבטיח שעדיף חמאס חזק עליה, שכן אין ביניהם הבדל. ועתה מול רשות חלשה נמשך העימות הישראלי פלסטיני בכל אכזריותו. העובדה שאיסטרטגית "לא למום" (שיביא לפינוי השטחים) פירושה המשך עימות הדמים וחיזוק אילו שאיתם אין על מה לדבר, מוסתרת בהבטחות לניצחון מחר: "הם על סף שבירה", "אין דרך אחרת" ועכשיו, "המלחמה בעירק תשנה התמונה". אילו אשליות.

כששני עמים מחלקים כבדת ארץ קטנה שהיא בעיני שניהם מולדתם ההיסטורית, נוצרים באופן טבעי ארבעה מחנות: שניים המוכנים לפשרה ושניים שוללי כל פשרה (כולה שלי). התמוטטות המומו לפני שנתיים וחצי, ובמיוחד ההחלטות, בשני הצדדים, לנסות להשיג יתרון והכרעה בכוח, חיזוק, אצלנו ואצלם, את אילו המסרבים לפשרה פוליטית. "חזיתות הסירוב" בשני הצדדים, מבטיחות לעמם ניצחון. ניצחון שלם לעם אחד ותבוסה שלמה לשני. כמובן, על פי ההיגיון הפשוט, שתי חזיתות הסירוב אינן יכולות לנצח. אולי, רק אחת. גם אם הימין הישראלי מנסה לשנות את משוואת היסוד של חיינו על ידי דיכוי בכוח ואולי אפילו גירוש וגם אם חזית הסירוב הפלסטינית חולמת על בריחת היהודים, סביר הרבה יותר ששתיהן יובילו לאסון כבד עוד יותר לשני העמים. אחרי שלושת אלפי הרוגים, עשרות אלפי פצועים, כלכלות שוקעות, הבנת המחיר האמיתי של הניסיון להכניע את הצד השני ועומק התהום אליה אנו והם שוקעים, מתרחבת והולכת.

אחרי שנתיים וחצי הגיע הזמן לחשוב מחדש. להפסיק להתחשבן, לחדול מלהאשים רק את הצד השני ולהרגיש כאילו רק אנו הקורבנות והצד האחר הוא השטן. ובמיוחד, להתחיל לחפש דרך לחיים לשני העמים. דרך חדשה מתחילה בחיפוש אחר איסטרטגיה חלופית. כזו שאינה מנסה להכריע אלא להתפשר. ואין פשרה בלי חזרה למו"מ. כן, בין אלה בשני

הצדדים המסכימים להסדר פוליטי שהוא פחות מצדק מוחלט בעיני שניהם. ההסדר
האפשרי ידוע ושני הפרטנרים קיימים. האם יאזרו כוח להוציא אותנו ואותם מהבוץ והדם?